

Prawo zatrzymanego do obrony tematem Europejskiego Dnia Prawnika

Prawo zatrzymanego do obrony jest tematem tegorocznego Europejskiego Dnia Prawnika, który przypada 25 października.

Z tej okazji publikujemy rekomendacje Naczelnej Rady Adwokackiej, Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie oraz Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka dotyczące dostępu do obrony.

Prawo do obrony stanowi jeden z fundamentów prawa do rzetelnego postępowania karnego. Lista adwokatów dostępna w każdym komisariacie, bezwzględna poufność kontaktu z adwokatem, wprowadzenie środka naprawczego w wypadku braku dostępu do adwokata – to najważniejsze spośród postulatów przedstawionych dziś przez Helsińską Fundację Praw Człowieka, Naczelną Radę Adwokacką oraz Okręgową Radę Adwokacką w Warszawie. Prezentacja rekomendacji ma związek z Europejskim Dniem Prawnika przypadającym na 25 października.

Ekspertzy zaznaczyli, że przepisy dyrektywy UE w sprawie dostępu do adwokata w postępowaniu karnym oraz dyrektywy UE o pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu karnym wciąż nie zostały w pełni implementowane do krajowych rozwiązań. Podczas spotkania zwrócono uwagę również na fakt, że konieczna jest poprawa dostępu do pomocy prawnej dla osób pozbawionych wolności.

„Po upływie trzech lat od terminu implementacji dyrektywy o dostępie do adwokata oraz pięciu miesięcy od wejścia w życie dyrektywy o pomocy prawnej z urzędu zasadne jest po raz kolejny zadanie pytania, jakie środki na poziomie legislacyjnym i praktycznym należy jeszcze wdrożyć, aby wspomniane gwarancje były w pełni realizowane. Nie można jednak zapominać, że w toku postępowania można powoływać się też bezpośrednio na postanowienia dyrektyw, które w sposób konkretny i precyzyjny statuuje uprawnienia przysługujące podejrzany i oskarżony, jak również obowiązki państw członkowskich” – mówi adw. dr Katarzyna Wiśniewska z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Naczelna Rada Adwokacka i Okręgowa Rada Adwokacka w Warszawie przygotowały zestaw postulatów, których realizacja zapewni skuteczne dostosowanie przepisów krajowych do

europijskich standardów w tej materii. Wśród zaprezentowanych regulacji znaleźć można m.in.: zapewnienie możliwości skontaktowania się z wybranym przez siebie adwokatem przed pierwszym przesłuchaniem lub niezwłocznie po zatrzymaniu, stworzenie systemu dyżurów adwokackich czy zapewnienie poufności kontaktowania się klienta z adwokatem.

„Wszyscy znamy sceny z amerykańskich filmów kryminalnych, gdzie policjant, zakuwający zatrzymanego w kajdanki mówi: Masz prawo do adwokata. Możesz zachować milczenie, wszystko co powiesz może być użyte przeciwko tobie. Niestety taka scena nie ma przełożenia na polskie realia. A obecność adwokata w takiej sytuacji jest niezwykle istotna. Osoba zatrzymana, czy jest winna czy niewinna, znajduje się w stanie wielkiego stresu, związanego z możliwością utraty wolności. Jej zachowanie i słowa mogą mieć nieodwracalne skutki w późniejszym postępowaniu. Stąd pomoc profesjonalnego obrońcy jest niezbędna, a organy państwa mają obowiązek zapewnić obrońcę z urzędu osobom zatrzymanym, które tego potrzebują i bez udziału obrońcy nie mogą prowadzić żadnych czynności” – mówi adw. Bartosz Przeciechowski z Naczelnej Rady Adwokackiej.

Postulaty zwracają uwagę również na potrzebę uproszczenia języka, którym policja komunikuje się z zatrzymanym. Prawnicy wskazują, że pouczenia o dostępie do obrońcy, powinny mieć przystępną formę, łatwą do zrozumienia dla laika, który nie zna prawa karnego procesowego.

„Prawo do pomocy prawnej świadczonej przez adwokata powinno być realizowane od najwcześniejszych etapów postępowania kiedy obywatel występuje sam i ma przeciwko sobie imperium Państwa. Prawo to powinno mieć charakter realny, a nie teoretyczny. Doświadczenia ostatnich lat pokazują, że udział obrońcy lub pełnomocnika na wczesnym etapie postępowania może nie tylko wpłynąć na prawidłowe wykonywanie czynności przez zaangażowane osoby, ale także zwiększyć szanse na uniknięcie pomyłki” – mówi adw. Aleksander Krysztofowicz z Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie.

Prezentacja postulatów dotyczących dostępu do adwokata odbyła się z okazji Europejskiego Dnia Prawnika, ustanowionego przez Radę Adwokatów i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (CCBE). Jego celem jest promowanie idei państwa prawa i

podstawowych wartości wymiaru sprawiedliwości.

[\(czytaj komunikat wspólny\)](#)

[\(czytaj postulaty\)](#)

Europejski Dzień Prawnika organizowany jest przez Radę Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (CCBE) we wszystkich krajach członkowskich Unii Europejskiej. Jego celem jest promowanie idei państwa prawa i podstawowych wartości wymiaru sprawiedliwości, propagowanie zawodu prawnika jako obrońcy praw człowieka, wspierającego budowę społeczeństwa obywatelskiego.